

داستان پا طعم شخصیت

دکتر سولماز مظفری

(مدرس گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان شیراز)

مترجمه ریسی زاده

پگاه حاجت دار

مهسا قاسمی

ساناز نوربخش

فاطمه حلبی

عنوان	داستان با طعم شخصیت
سرشناسه	سولماز مظفری
یادداشت	نویسندگان سولماز مظفری، معصومه رئیسی‌زاده، پگاه حاجت‌دار، مهسا قاسمی، ساناز نوربخش، فاطمه حلبی.
یادداشت	برگرفته از مقالات درس ادبیات کودک و نوجوان.
موضوع	ادبیات کودکان و نوجوانان — تاریخ و نقد
موضوع	Children's literature -- History and criticism:
موضوع	ادبیات کودکان و نوجوانان — کتاب‌های نقد شده
موضوع	Children's literature -- Book reviews:
موضوع	شخصیت‌پردازی در ادبیات
موضوع	Characters and characteristics in literature:
رده بندی مکرر	۱۱۵۲ ۱۳۹۷ ۱۰۰۶۶۲۱
رده بندی دیویی	۰۶۰۱۸۰۸۰
شماره کتابشناسی	۷۴۴، ۷۲
ملی	

انتشارات سخن، کد ۱۴۲۷

محل نشر: مشهد، خیابان مطهری شمالی ۱۹، پلاک ۱۶۳

تلفن ثابت و شماره همراه: ۳۷۱۳۳۹۲۰ - ۰۹۱۵۵۲۴۶۸۴

عنوان کتاب: داستان با طعم شخصیت

نویسندگان: دکتر سولماز مظفری (مدرس گروه زبان و ادبیات ارشد، دانشگاه فرهنگیان شیراز)، معصومه رئیسی‌زاده، پگاه حاجت‌دار، مهسا قاسمی، ساناز نوربخش

آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر شیراز

صفحه‌آرایی و طرح جلد: محمدصادق زارعی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۷

تعداد صفحه: ۴۷ ص (وزیری)

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۵۹-۱۴-۲

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

مقدمه

قرن بیستم همراه با نظریه‌های جدید نقد ادبی، دیدگاه نوینی از آثار ادبی را بر روی خوانندگان گشود و آنها را با ابعاد شگرف و تازه‌ای در این آثار آشنا ساخت. ادبیات کودک و نوجوان به عنوان نوعی از ادبیات در قرن بیستم بیشترین توجه را به خود معطوف ساخته است. در این قرن «کودک محوری» حرف اصلی را برای تربیت و تعلیم دربرداشت و سعی بر خلق آثار بسیاری برای کودک و در مورد کودک شد. حمایت یونسکو نیز از این نوع ادبیات و خلق آثار سبب افزایش آثار و خالقان آثار گردید. در ادبیات کودک جهانی آثار بسیاری در این زمینه خلق گردید که توجه جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و صاحبان نظر را به خود منعطف ساخت.

داستان دربردارنده شگفتی و عناصری است که به شکل قاعده و اصل درآمده اند، اما نویسنده نیازمند پیروی بی‌چون و چرا از تمامی این قواعد نیست و گاهی در داستان‌های مدرن امروزی از این قواعد تخطی می‌گردد. نویسنده، شیوه شخصی خود را در پی می‌گیرد و دگرگونی‌هایی را ایجاد می‌نماید؛ با این حال در بررسی داستان، آشنایی با این عناصر و شاخصه‌های داستان بایسته و ضروری به نظر می‌رسد؛ این عناصر به هم پیوسته و در پیوند باهمند و رابطه‌ای متقابل دارند. عناصر یک داستان شبکه درهم تنیده‌ای با یکدیگر مرتبط می‌شوند و هر یک از آنها از هم غیرممکن به نظر می‌رسد، اما برای بحث و بررسی داستان می‌توان هر کدام را این عناصر را در کانون توجه قرار داد. این عناصر همراه با انتقال پیام از محتوا و درون‌مایه خردنگار می‌گیرند.

در ادبیات کودک و نوجوان نیز خالقان آثار سعی بر این می‌کنند تا علاوه بر به گزاره‌های اخلاقی و مولفه‌های تربیتی پیام‌هایی متناسب با ذهنیات و روحیات کودک و نوجوان در فحوای کلام، به صورت مستقیم و غیرمستقیم به مخاطب خود منتقل کنند. داستان و رمان از قالب‌های هستند که خالق اثر برای انتقال پیام خود به مخاطب برمی‌گزیند. داستان‌ها و رمان‌های کودک و نوجوان نیز همچون آثار بزرگسال از عناصر داستانی عدول نمی‌کنند و برای ایجاد نظم و انسجام ساختار ظاهری و محتوایی را حفظ می‌سازند. یکی از این عناصر که جزء عناصر اصلی و کلیدی است، شخصیت است. مهم‌ترین عنصر منتقل کننده تم داستان و مهم‌ترین عامل طرح داستان، شخصیت داستانی است. تقریباً تمام داستان‌ها در گسترش طرح و ارائه تم خود از شخصیت‌های داستانی

یاری می‌جویند، که معمولاً انسانند. داستان طبعاً با مردم سر و کار دارد و به وقایعی می‌پردازد که بر ایشان می‌گذرد و این چیزی جز طرح داستان نیست و مطالبی که درباره این اشخاص و وقایع گفته می‌شود، همان تم داستان است.^۱

پژوهشگران این جستار سعی بر این دارند عنصر شخصیت را در پنج رمان نوجوان یافته، شیوه‌های شخصیت‌پردازی را مورد بحث و بررسی قرار دهند. مطالب این جستار پژوهشی برگرفته از مقالاتی است که برای درس "ادبیات کودک و نوجوان و نظریه‌های مربوط به آن" در دانشگاه فرهنگیان واحد شیراز گردآوری و ارائه گردیده است.

www.ketab.ir